

БОРБА ЗА ВЕРУ

Свети Владика Николај Велимировић

Србине брате, теби се обраћам, да те нешто питам. Не устављај волове твоје, и не задржавај плуг твој. На питање моје можеш одговорити и орући. Не питам те за пут, да би морао дићи руку са плуга и показати ми пут. Не иштем ти воде, да би морао престати с орањем и повести ме на извор. Гле, ти цео дан ореш и цео дан мислиш, и мисли твоје остају затворене унутра у теби. Хоћу да те упитам о нечем што је унутра у теби, на што ми можеш одговорити држећи руке на плугу и корачајући лагано браздом за воловима.

- Да ли још гори кандило вере унутра у души твојој? Да ли имаш довољно уља у кандилу твојој, и да ли ти је светло унутра у души твојој? Србине брате, гори ли у теби кандило вере?

То је моје питање, и то сам хтео да те питам, али не у име моје. Не питам те у име моје него у име родитеља твојих који те вером Христовом крстише и крвљу Христовом причестише;

и питам те у име ђедова и прађедова твојих, који из препуног и пламеног кандила вере своје налише и зажегоше кандило вере у души твојој;

и питам те у име оних даљих предака твојих, који у ропству од пет стотина година под Турцима не дадоше да се кандило вере у њима угаси; када се за пола хиљаде година беше угасила српска слобода и држава, једино што они одржаше неугашено то је кандило вере у душама њиховим;

и питам те у име оних твојих предака који јуначки примише смрт за веру своју на коцу и конопцу, као бесправни робови, у мраку робовања;

и питам те у име оних још даљих предака твојих који с честитим кнезом Лазаром на Косову битку бише и за Крст шасни живот свој положише;

и питам те у име оних твојих славних и честитих кнежева, благоверних царева и благочестивих царица, опет предака твојих, који окитише ову земљу твоју славним задужбинама, белим црквама и манастирима, одакле су сви нараштаји српски после њих доливали уља у кандила своја и зажегали треперави пламен вере свете;

и питам те у име светих Патријараха српских, шасних свештеника и монаха, који кроз векове борбе, и муке, и искушења и таме чуваше онај свети огањ вере у Србину да се не угаси, као прави светлоносци и духоносци;

и питам те, најзад, у име оног најсветијег духовног праоца твога, у име оног моћног и милог Саве, оног неустрашивог мужа и плашљивог молитвеника, који је исплакао срце своје пред живим небесима, да би се у народу српском до конца векова очувао свети пламен вере.

У име те велике и племените војске твојих благородних предака, шију си крв и дух и веру и ти наследио као законити наследник, у име њихово а не у име моје ја те питам, племенити Србине брате: да ли још гори кандило вере унутра у души твојој?

II

Зли ветрови ударили су са свих страна на тебе, Србине брате, осећаш ли? Видиш ли? Чујеш ли?

Хоће да угасе кандило вере унутра у души твојој.

Хоће да прекину везу твоју са родитељима твојим, са претцима твојим, са славом твојом.

Хоће да ти искидају основу живота твога, на којој си ти поткан и уткан.

Хоће да те одвоје од струје светлости и силе, која ти се спуштала у душу с неба и која те уздизала к небу.

Хоће да те оставе у тами крајњој, без кандила и без пламена божанског што ти Створитељ твој дарова кроз претке твоје и кроз цркву твоју.

Хоће да те осиромаше и оголе, да ти душу испразне и учине је пустињом, да те направе празном и пустом сенком без обадве славе, без славе твоје земаљске отаџбине и небеске.

Са три стране ударили су зли ветрови на тебе са севера и запада и југа. Остао ти је само исток, одакле је мир души твојој.

Од Истока је дошао мир души твојој. Од Истока ти је Христос јављен. Твој свети Сава окренуо те је лицем ка Истоку; кадгод ти је мука, да би се окренуо Истоку и поклатио Богу Спаситељу своме.

Окрени се и сада Истоку. Сада ти је мука. Ударили су зли ветрови на те, и мука је духу твоме. Три су најгора ветра: безверство, кривоверство и маловерство.

Безверци хоће да подсеку корен душе твоје. Може ли се одржати дрво кад му се

корен подсече? Шта има осетљивије од корена једне биљке? Можеш јој лишће стрести; можеш јој гране одсећи; можеш јој чак и стабло насећи - остаће жива. Али ако јој корен подсечеш, зар ће остати жива? Зар се неће исушити сви сокови њени, и зар ће се моћи икад више покрити зеленилом и цветом и плодом?

Кривоверци хоће да ти наметну своју криву веру, која је њима искривила срце и душу и карактер. Хоће, да и тебе виде искривљена слично оној лисици са одсеченим репом која је предложила свима лисицама да одсеку реп. Тако су једни кривоверци одсекли празновање недеље па узели јеврејску суботу; други су одсекли постове; трећи су одсекли светитеље, и кандила и иконе и крст; четврти су одсекли причешће крвљу Христовом, и тако редом.

МалOVERци хоће да се зову хришћанима, само да се зову, али не и да буду. Плаше се мрака безверства, гаде се лажи кривоверства, али ни своју веру не држе другачије него на језику. Језиком су живи а срцем мртви. Стоје међу синовима Православља а не држе закон православни. Броје себе у синове светосавске, а не ходe путем оца свога светог Саве. Као јалова су дрвета међу дрвећем родним истог имена и у истом воћњаку. Као изостала и изнемогла трупа, која се лењо вуче у позадини за ревносном и сјајном војском Христовом.

Безверци хоће да разбију кандило душе твоје. Кривоверци хоће да ти у кандило наспу воду место уља. МалOVERци дају ти слободу да држиш кандило своје како хоћеш, само не желе да га виде запаљено.

То су три зла ветра која су ударила на душу твоју у ове дане. Нека те Свевишњи благослови да будеш благословен и снажан. Јер само благословени и снажни могу се спасти од она три зла ветра. Буди благословен и снажан, Србине брате мој!

III

Вера твоја брани те од сваког зла, Србине брате.

Кадгод те снађе невоља, вера ти твоја помаже.

Када ти се овај свет учини као тамница, без капије и вратница, вера ти твоја говори: Не бој се! Створитељ твој држи све у својој власти. Он тебе назива сином, и воли да ти Њега зовеш оцем.

Када те оставе и презру суседи твоји, вера те твоја брани и сведочи ти: Отац твој небесни није те оставио и није те презрео.

Када згрешиш, па људи виде твој грех и осуде, и одбаце те као сувишну дроњу у

овом свету, вера твоја брани цену твоју и говори ти: Христос за грешнике умре на крсту. Он је платио твој грех пред Богом, и ти си Богу врло скупоцен и драгоцен.

Када ти се догоде губици и штете, и нема никога на кога би наслонио своју брижну главу, вера те твоја брани од мрачних мисли и брига и казује ти, како све оно што је испало из твоје руке, пало је у руку Оца твог, чија су сва богатства и сва имања и сва блага свих светова.

Вера те твоја брани у болести и од болести, у муци и од муке, у тами и од таме, у очајању и од очајања, у самоћи и од самоће, у смрти и од смрти. И од смрти брани те и одбраниће те вера твоја. Ваистину, чак и од смрти, од које безверци чак и не знају да има одбране.

Од безверства брани те вера твоја, од губе над сваком губом, од тога мрака гушћег од сваког мрака и хладнијег од сваког мраза. О Србине брате, безверство је жива смрт људи и народа. Свака смрт је мртва, а безверство је жива смрт. Од те живе смрти тебе брани и чува вера твоја.

Какав је распаднути леш у шареном ковчегу, таква је душа у живом телу безверника. Он је гроб, окречен и нашаран и ограђен, а унутра је сама смрт, све смрт, свака помисао смрт, свака жеља смрт, свака намера смрт, сваки план смрт.

Шта те може сачувати од ове живе смрти; од ове смрти која носи маску живота, шта те може сачувати, Србине брате? Само вера твоја у живог Бога Створитеља, и у Христа Спаситеља. Вера у Христово сведочанство које си ти чуо и примио. Вера у Христово знање, свезнање, које ти је предато под скромним именом вере, премда је ова вера поузданија од сваког другог знања што је од човка и кроз човека, а не од Бога и од Бога.

Ова света и животворна вера твоја одбранила је претке твоје у дуговременом ропству од очајања, а у време устанка од клонулости и колебљивости.

Ова света и животворна вера твоја брани те од непоштења, од неморала, од нечистих послова, од прљавих дела, од злочина, од зверства и дивљаштва.

Тешко ћеш рећи, и не можеш се сетити, да си у животу имао силнијег и милијег браниоца од вере твоје, која и јесте онај пламен у кандилу твојем унутарњем, што осветљава и греје душу твоју, Србине брате мој!

IV

Брани и ти веру твоју, Србине брате. Кад вера твоја брани тебе од свих зала овог

века, брани и ти њу, веру твоју. Брани њу која тебе брани.

Плуг брани тебе од глади, земљораднице; мораш и ти бранити њега од рђе. Иначе ћеш остати гладан.

Огањ брани тебе од глади, ковачу; брани и ти њега од влаге и пепела. Иначе ћеш остати гладан.

Као што земљорадник брани плуг од рђе, да би га плуг одбранио од глади; и као што ковач брани огањ од влаге, да би га огањ одбранио од глади, тако и ти мораш бранити веру своју од злих ветрова, да би вера твоја одбранила живот твој и снагу и радост.

Ткаља добра чува брдо у разбоју, да би брдо било у реду. Јер само на добром брду може ткаља изаткати одећу себи и деци својој.

Домаћица добро чува брашно од плесни, да би брашно било здраво. И пажљиво га сеје и просејава, да би умесила здрав хлеб за себе и децу своју. Да би јој деца са њом здрава била.

Као што ткаља чува брдо у разбоју, да би била одевена она и деца њена, тако и ти мораш чувати веру твоју православну, Српкињо сестро. Јер из вере и помоћу вере ткају се све остале врлине, које одевају душу човекову, Српкињо сестро!

И као што мудра домаћица чува и просејава брашно, да би имала здрав хлеб за себе и чеда своја, тако и ти мораш чувати веру своју православну, и чистити је и просејавати од сваког труња, Српкињо сестро! Јер само здрава и чиста вера храни душу и даје здравље души, Српкињо сестро, души твојој и душама милих ти чеда твојих, Српкињо сестро!

Славуј чува грло своје, веома га строго чува, да би грло његово могло извијати песму што весели срце његово и срца свију оних који слушају песму славујеву. Од свега што је штетно и штетно по грло чува славуј грло своје, веома га строго чува.

Паун чува перје своје, ревниво пази и чува златоткану одећу своју, која је њему дика а радост људима који га гледају. Да му неко не ишчупа перје; да му нешто не испрља перје; веома ревниво чува се и брани паун, и уздиже главу своју на високом врату као стражар на кули и обзире се тамо и овамо, пазећи да му неко не ишчупа перје или да му нешто не упрља перје.

Као што славуј чува грло своје, извор радости своје и туђе, тако и ти чувај веру своју, Српче моје златно. Јер је вера твоја извор радости твоје, дубоки и непресушни извор радости твоје и свију оних који те љубе око тебе.

И као што паун чува дивно перје своје, понос свој и вредност своју, тако и ти чувај

веру своју, Српче моје златно! Јер је вера твоја свети украс душе твоје, понос и вредност душе твоје.

Јеси ли видео славуја, замукла грла? Вреди ли што? Чује ли га ко? Тражи ли га ко? Плаћа ли ко замуклог славуја више него врапца? Глас чини вредност славују. Глас му даје високу цену. Глас му прибавља дивљење и љубав.

Јеси ли видео пауна очупана? Одлучена од све његове славе и лепоте? Зар га не сматрају за ругобу и чудовиште, без златотканог плашта његовог, којим га је Творац огрнуо и уздигао за цара међу пернатицама?

О Српче моје златно, вредност твоја у вери је твојој. Ако би, не дај Боже, неки злокобни ишчупао веру из душе твоје, бићеш јефтинији од замуклог славуја и чудовишнији од очупаног пауна!

Брани, дакле, веру своју, јер она брани тебе. Вера ти је извор живота, вера - храна, вера - одело душе твоје, вера - здравље твоје, вера - песма твоја и радост и веселје, вера - вредност твоја, вера - цена бића твога, вера - пламен Божанства у теби, Србине брата мој.

V

Једнодушно борите се за вјеру Јеванђеља, заповеда апостол вере (Филип, 1, 27)

Кад се један брат твој бори за веру Јеванђеља, било унутра у себи или око себе, било са својим страстима или са демонима или са људима безверним, кривоверним и маловерним, ти не смеш мировати, него мораш му притећи у помоћ. Уз тебе и све остале хиљаде и милиони православних. Борбу једнога примају сви, и од борбе свију не сме ниједан изостати. Апостол вере наређује свима а не једноме: Једнодушно борите се - сви.

У старија времена, када су групе хришћанских мученика страдали за веру јеванђелску, сви остали хришћани притицали су им у помоћ. Једни су их обилазили по тамницама, други им слали дарове, трећи се бринули о деци њиховој или о старим родитељима, четврти су се молили Богу за њих.

И ти тако чини! Кад се неки брат твој бори за веру јеванђелску, веру свету православу, притеци му у помоћ и пружи му помоћ, да лакше уде. Помози му илируком, или језиком, или молитвом и добром жељом пред Богом. И сви тако нека чине. Јер његова борба, твоја је борба, и његова победа биће твоја победа.

Борба за веру борба је за душу; борба за душу борба за прави живот; борба за прави

живот борба је за једну вредност већу и вишу од свега света и свега у свету. Јер Христова су уста изрекла ону велику реч: шта користи човјеку да цео свет задобије а душу своју изгуби? Заиста велика и света реч, изречена од најсветијих уста.

Шта ће користити цео свет рецимо завојевачу света кад легне на самртни одар? Хоће ли мислити у том часу растанка о ономе што оставља или о ономе што носи собом у вечност? О како ће му луда и смешна изгледати сва борба његова за оно што мора оставити а не за оно што мора понети! Цела борба промашена; цео век промашен! Јер се борио за туђе а не за своје. Добитак оставља у туђим рукама, а губитак узима собом и носи из овог света. Туђе отимао, своје изгубио. Удаљује се од гнева људског, а иде у сусрет гневу Божјем.

Зато ти и говорим, Србине брате: борба за веру то је борба за душу, а борба за душу то је борба за главну имовину своју и за вечни живот. Не говорим ти у име моје, него у име свих предака својих, светих и витешких, који се Бога бојаше, за душу бринуше, и за веру борбу, и борбу, и борбу водише. Па чак и кад битке на светскомпопришту изгубише, душе своје спасоше и у царство Христово се услише.

VI

"Ова је земља бедем хришћанства". Тако писаше прађедови твоји из Милошевог Устанка православном цару руском када искаше од њега помоћ.

Тако Срби, прађедови твоји, схватише и назваше ову Божју земљу, ову твоју очевину и дедовину, Србине брате.

Преко хиљаду година ова земља је била бедем Хришћанства. Преко хиљаду година на њој је крст Христов час уздизан, час обаран. Но и кад је обаран од кривовераца, крст Христов скриван је у срце народно и тамо се сијао и блистао. У љутим временима робовања Срби су га скривали тамо где лопов не краде нити разбојник отима, скривали су га често али никада издали.

Оно што је од Бога намењено, не може се слабом руком људском обрнути. Јачи је Бог од човека, јачи од свега света. А Он, Свемоћни и Свезнајући наменио је овој земљи да буде бедем Хришћанства. Како велика и величанствена предодредба Божја за твоју земљу, Србине брате! Бог је одредио твоју земљу да буде бедем не чега маленог и малозначајног, или уског и пролазног, него да буде бедем вечног Хришћанства.

На Суду Страшноме питаће Господ народ српски, како се борио на овом беду? И како су дубоке ране његове за веру праву? И колико су дубока и широка гробља

мученика српских за истину Христову? У Дан Свеопштег Расплате јавиће се све сузе народа твог, избројати све ране, измерити сва крв, срачунати све жртве. И све ће се стоструко и хиљадструко платити онима који се нађу достојни и дароваће им се живот вечни. И срце ће се твоје радовати кад види и чује небесну славу твог народа.

Због тога ти говорим: бори се и не клони! Тајанствени сат времена, навијен руком Створитеља, сваки минут избија и откуцава земни рок земнородним. На сваки откуцај анђели изводе из овог живота чете Божје, и пресељавају их у други свет. Кад избије твој минут, ти ћеш морати оставити све и поћи једино са душом својом. Бори се за душу, да би имао с чим поћи у онај свет. А борба за душу, борба је за веру. Јер је речено и потврђено, да само душа са вером има намену и сврху. Душа без вере нема ни намене ни сврхе. Тако је речено и тако потврђено.

VII

Пази, шта мрзиш а шта волиш. Кад се бориш за веру своју, љуби веру своју свим срцем својим, јер ти је она дарована од Онога који тебе љуби. Вера је дар љубави, та твоја вера, Права Вера Православна., Србине брате! Кад љубиш веру своју, љубиш Дародавца вере своје.

Страсти помрачују ум, и гасе кандило вере. Кад се бориш са страстима својим, мрзи страсти своје свим срцем својим.

Безверство пустоши душу, чупајући све божанкосеме из душе. Безверство је жива смрт, гора од сваке смрти. Кад се бориш с безверницима, мрзи безверство свом душом својом, али не мрзи човека на кога је пала губа безверства. Кад не мрзиш вола свога, на коме је куга; и кад не мрзиш овцу своју, на којој је метиљ - како би мрзео човека, брата свога, на коме је губа безверства? Претешко је бреме безверства и само собом: немој товарити на брата твога још бреме мржње твоје.

Кривоверство је вера искривљена, скршена и смањена, као дрво буром искривљено и градом скршено. Кад се бориш с кривоверцима, мрзи кривоверство, у виду јереси и секта, свом душом својом, али не мрзи човека са вером искривљеном и осакаћеном. Кад не мрзиш дрво градом изломљено и осакаћено, како би мрзео човека, брата свога, у кога је вера искривљена и душа осакаћена?

МалOVERство је вера без плодова. Кад се бориш с малOVERницима, мрзи малOVERство свом душом својом, али не мрзи човека, брата свога, јер на њему је та болест и он је страдалник.

Кад не мрзиш пшеницу израслу и изђикалу, али без влата и зрна, не него бринеш

како да јој помогнеш да би влатала, - како да мрзиш човека, брата свога, кога је снашла невоља, да има веру али бесплодну, и да му кандило вере буде не без уља али без пламена?

Бог ће ти помоћи, и ти ћеш победити.

Бог ће те благословити, и ти ћеш одржати веру своју, највеће благо своје, Србине брата мој!

Кад очуваш веру своју, очувао си душу своју. Кад очуваш душу своју, лако ћеш се растати са овим светом, и лако ћеш ући у живот вечни, који обећа Створитељ благословеним Србима Својим.